

ENIGE KORREKTIES EN AANVULLENDE GEGEVENS T.A.V.
HET BOEKJE "SURINAAMSE SLANGEN IN KLEUR" VAN
JOEP MOONEN E.A., 1979.

Door: A. Abuys, Jukwerderweg 31, 9901 GL Appingedam.

- p. 10 Onder "*Typhlopidae*" bijschrijven "*Anomalepididae* 20 0".
Opmerking: van deze familie komen in Suriname voor *Liotyphlops incertus* en *Typhlophis squamosus*.
- p. 12 Achter "Wet. naam: *Eunectes murinus*" bijschrijven "*gigas*" (de volledige naam is *Eunectes murinus gigas*").

In de 1e alinea doorstrepen "De dierentuin is er weer los te laten". Daarvoor in de plaats bijschrijven: "De eerste maanden in gevangenschap zijn het meestal moeilijke eters. Na een paar keer dwangvoederen (trechter plus eventueel plastic slang; mengsel van tartaar, druivensuiker, vitamine AD₃/B, geklutst ei, kalk en wat melk om de massa vloeibaar te krijgen) zullen zij uiteindelijk zelf gaan eten. In de dierentuin van Washington leefde een anaconda van 1899 tot 1927, dus 28 jaar. De schrijver dezes heeft in een periode van 5 jaar (in Suriname) 12 anaconda's aan het (zelfstandig) eten gekregen.

In de 2e alinea doorstrepen "Men zegt dat overheersten". Deze zin moet worden "Anaconda's kunnen zelfs forse kaaimans overheersten".

Opmerking: de schrijver dezes heeft zelf in district Nickerie waargenomen dat een gedo-

de anaconda van ca. 6 m een kaaïman van 1½ m bleek te hebben verorberd.

- p. 15 Achter "Wet. naam: *Boa constrictor*" toevoegen "*constrictor*".

In de 2e regel (1e alinea) doorstrepen "vaak in de nabijheid van water".

De 2e alinea vervolgen met "Bij deze lengte (4½ m) is het gewicht ca. 60 kg. Volwassen vrouwtjes zijn groter dan de mannetjes maar hebben een kleinere kop".

In de 3e alinea de volgende zinnen doorstrepen: "Tapijtslangen zijn onderling als in karakter", "Soms vinden ze zich niet terug" en "Andere laten alles wat beweegt".

Aanvullen met de volgende tekst: "Tapijtslangen kunnen in kleur-diepte erg verschillen. De tekening cq. het vlekkenpatroon blijft in grote lijnen altijd gelijk. De exemplaren die door inlanders (voornamelijk hindoestanen) worden aangeboden, zijn vaak erg agressief (blazen en uitvallen). Dit komt door de wrede en ruwe manier van vangen (o.a. ijzerdraadstropen). De slangen die de schrijver dezes gevangen heeft waren nooit agressief. Een uitzondering was een boa die ik langs de weg in de hete zon vond. In eerste instantie reageerde zij erg sloom en traag. Vermoedelijk had zij een tik van het voortrazende verkeer gehad en was daarna versuft in de hete zon blijven liggen. Na een uur in de koelte werd zij actief. Drie dagen lang blies zij luid en viel uit bij elke beweging in haar buurt. De derde dag van haar gevangenschap stierf zij, vermoedelijk ten gevolge van inwendige kneuzingen en door een zonnesteek.

- p. 16 De wetenschappelijke naam moet zijn "*Epicrates cenchria cenchria*".

De 1e alinea aanvullen met "maar ook langs de riviermondbossages van o.a. de Nickerierivier".

De 2e alinea aanvullen met "Zij is over het algemeen agressiever van de *Boa constrictor*. In Suriname komen qua tekening twee variëteiten voor. De regenboogboa is een typische bosbodembewoner".

De 5e alinea in zijn geheel doorhalen. Hier wordt namelijk de ondersoort *Epicrates cenchria maurus* bedoeld, die niet in Suriname voorkomt.

- p. 19 De wetenschappelijke naam moet zijn "*Corallus enydris enydris*".

Zie verder mijn artikel in Litteratura Serpantium (1981), Vol. 1 (6): 222-237.

- p. 20 In de 1e alinea (5e regel) doorstrepen "min of meer driehoekige kop", en daarvoor in de plaats opnemen "min of meer peervormige kop".

De laatste alinea (over de geboorte van 7 jongen) aanvullen met "Deze jonge dieren waren goed door hun eerste vervelling heen gekomen en hadden al zelfstandig gegeten. Door een vergissing van het grondpersoneel van Schiphol hebben ze (met de ouderdieren) een uur lang in een kist buiten in de vrieskou gestaan. Dit hebben ze uiteraard niet overleefd".

- p. 23 In de 3e alinea (4e regel) doorstrepen "*Leimadophis*".

In de 3e alinea (laatste regel) "*Clelia cloelia*" veranderen in "*Clelia clelia*".

- p. 24 De nederlandse naam voor *Helicops angulatus* is "Schele waterslang".

In de 3e alinea (laatste zin) "... heeft een zwart-rood blokpatroon" vervangen door "... heeft een blokpatroon variërend van zwart-rood tot zwart-geel".

In de 5e (éénnalaatste) alinea doorstrepen "*Helicops* is niet giftig". Daarvoor in de plaats vermelden "*Helicops* heeft giftig speeksel". Toevoegen aan deze alinea: "De beet voelt licht branderig/jeukerig aan, maar heeft voor de mens verder geen enkele nawerking. Wel schijnt het op vissen een verlammeende werking te hebben".

- p. 27 Achter "Wet. naam: *Hydrops triangularis*" toevoegen "*fasciatus*".

In de 2e alinea "(o.a. een schub tussen oog en neus)" vervangen door "(o.a. door het ontbreken van de loreaalschub)".

Na de laatste alinea toevoegen: "Voedt zich met visjes, rijstaaltjes (*Synbranchus*) en wormen. Leeft onder dezelfde biotopische omstandigheden als *Erythrolamprus* en *Micrurus*, maar dan dicht bij moerassen, rijstvelden en langzaam stromend water".

- p. 28 In de 9e regel achter "... mangroven" toevoegen: "en in gewone bosgebieden. Het is vermoedelijk een slang, die zich aan verschillende biotopen kan aanpassen. Het is een dagjager en voedt zich met visjes, kikkers en ook wel met hagedissen".

- p. 31 In de koptekst "Waterslang" en "Watrasneki" doorstrepen.

In de 1e zin doorstrepen "Deze waterslang heller gekleurd,". Daarvoor in de plaats opnemen "Deze slang is erg mooi ge-

kleurd:".

De hele 2e alinea doorstrepen. Daarvoor in de plaats opnemen "Het is een echte terrestrische slang, die voornamelijk in gebieden met een niet te droge ondergrond (eventueel dicht bij water) voorkomt. Zij voedt zich met kikkers, hagedissen en soms ook met nestjonge vogels. Het is een eierleggende slang.

- p. 32 In de koptekst doorstrepen "Watrasneki".

In de 1e zin "eveneens" veranderen in "wel eens".

De 2e zin ("Wij troffen haar") in zijn geheel doorstrepen. Daarvoor in de plaats opnemen "Het is echter een typische bosgrond-bewoonster. Het is een wat gedrongen (kort) dier. Naast kikkers bestaat het voedsel ook wel eens uit hagedissen en insekten (o.a. grote bosmieren). Over het algemeen is het (ondanks de foto) geen agresieve slang. Bij gevaar zet zij haar lichaam uit, waardoor zij groter lijkt en de roserode huid tussen de schubben zichtbaar wordt.

- p. 35 Achter "Wet. naam: *Lygophis lineatus*" toevoegen "*lineatus*".

Na de laatste alinea toevoegen "In de vrije natuur duikt zij de waterplasjes in om kikkersvisjes te verschalken. Het is een eierlegend slangetje.

- p. 36 Achter "Wet. naam: *Drymarchon corais*" toevoegen "*corais*".

De 8e regel ("De indigoslang aangetroffen") doorstrepen en vervangen door "De indigoslang komt voornamelijk in vochtige savannegebieden voor en vaak in bomen of

struiken".

Onder de laatste alinea vermelden "Haar prooi bestaat voornamelijk uit kleine zoogdieren, vogels (kuikens) en eieren. In gevangenschap is zij gemakkelijk in leven te houden met muizen, jonge ratten en ééndagskuikens, die nagenoeg levend door de slang naar binnen gewerkt worden".

- p. 39 Achter "Wet. naam: *Pseudoeryx plicatilis*" toevoegen "*plicatilis*".

Toevoegen onder de laatste alinea "Deze slang is een dagjager. Van de voortplanting is nog niets bekend".

- p. 40 Achter "Wet. naam: *Oxyrhopus petola*" toevoegen "*petola*".

In de koptekst "Roodzwarte slang" doorstrepen. Opmerking: Deze slangesoort komt in verschillende kleur- en tekeningvariëteiten voor (o.a. met paarse en witte banden of geheel blauw-zwart).

Toevoegen onder de laatste alinea "Deze slang is een nachtjager. Zij voedt zich met kleine zoogdieren, maar soms ook met kleine hagedissen of slangen.

In "Grzimek" wordt deze slang "maanslang" genoemd".

- p. 43 In de koptekst "Geelbuikslang" doorstrepen. Daarvoor in de plaats komt "Kielrugslang of Sipo".

De laatste zin ("Ook deze soort niet vaststellen") doorstrepen en nieuwe alinea toevoegen "De *Chironius*-soorten leven van kikkers, hagedissen, kleine zoogdieren en vogels. De mannetjes hebben een extra grote "kiel" op de schubben midden op de rug; bij de vrouwtjes is deze kiel minder duidelijk.

Deze soort is een dagjager. Zij leeft zowel terrestrisch als arboreaal en legt eieren. In Suriname komen in totaal 4 soorten voor: *C. carinatus*, *C. fuscus*, *C. multiventris* en *C. cinnamomeus*. De drie andere soorten hebben geen duidelijk gekielde rugschubben".

- p. 44 De wetenschappelijke naam "*Chironius fuscus*" moet zijn "*Chironius cinnamomeus*".
- p. 47 Achter "Wet. naam: *Mastigodryas boddaerti*" toevoegen "*boddaerti*".
In de voorlaatste zin moet "1 m" vervangen worden door "ca. 1,80 m".
- p. 51 Achter "Wet. naam: *Pseustes sulphureus*" toevoegen "*sulphureus*".
- p. 52 De wetenschappelijke naam "*Clelia cloelia*" moet zijn "*Clelia clelia clelia*".
In de 2e zin "2 m" vervangen door "ca. 3 m".
- p. 57 Achter "Wet. naam: *Erythrolamprus aesculapii*" toevoegen "*aesculapii*".
Halverwege de pagina achter "Echte (giftige) koraalslang:" toevoegen "bijna altijd een zwarte neuspunt". Achter "Pseudokoraalslang:" toevoegen "oranje of lichtbruine neuspunt".
- p. 58 De nederlandse naam "Paradijsboomslang" vervangen door "Groene draadslang".
- p. 69 De wetenschappelijke naam "*Pseudoboa coronata*" moet zijn "*Pseudoboa newwiedii*".
In de tekst moet de naam "*Pseudoboa newwiedii*" veranderd worden in "*Pseudoboa coronata*" en andersom.
- p. 74 Achter "Wet. naam: *Imantodes cenchoa*" toevoegen "*cenchoa*".

- p. 77 Achter "Wet. naam: *Leptodeira annulata*" toevoegen "*annulata*".
- p. 83 De titel "IJzerslangetjes" doorstrepen. Daarvoor in de plaats komt "Draadwormslangen".
Idem in de tekst.
Opmerking: De naam "ijzerslangetje" is een vertaling van het maleise "oelar besi" (oelar=slang, besi=ijzer). Het diertje, de wormslang *Typhlops braminus*, uit zuidoost Azië (o.a. uit Indonesië) lijkt vluchtig gezien op een stukje ijzerdraad, vandaar de naam. De naam ijzerslang is dus niet van toepassing op slangetjes uit de familie *Leptotyphlopidae*.
- p. 84 In de koptekst "Wormslang" veranderen in "Draadwormslang".
- p. 87 De titel "Cylinderslangen" veranderen in "Woelslangen".
Idem in de tekst.
- p. 88 Achter "Wet. naam: *Anilius scytale*" toevoegen "*scytale*".
- p. 94 Onder aan de bladzijde achter "*Crotalus durissus*" toevoegen "*dryinus*".
Als nieuwe soorten toevoegen:
"Labaria *Bothrops brazili*"
" ? *Bothrops sp.* (Hoogmoed)"
Voor beiden een kruisje in de kolom "bloed en bloedvaten".
- p. 97 Achter "Wet. naam: *Lachesis muta*" toevoegen "*muta*".
- p. 98 Achter "Wet. naam: *Crotalus durissus*" toevoegen "*dryinus*".
De engelse naam veranderen in "Cascaval".

- p. 108 "*Micrurus ibibobocea*" korrigeren in "*Micrurus ibiboboca* (?)".
- p. 109 Achter "Wet. naam: *Micrurus ibiboboca*" tussen haakjes een vraagteken plaatsen.
De laatste zin "De herkomst is helaas onbekend" doorstrepen. Daarvoor in de plaats bijschrijven "Twee exemplaren, een mannetje en een vrouwtje, kwamen uit de omgeving van Bosbivak Zanderij".
- p. 115 Doorstrepen de volgende fotonummers:
bij Joep Moonen: 13, 41, 48, 60, 89, 99 en 100.
bij Wim Eriks: 41, 49, 111.
bij Kees van Deursen: 68.
Toevoegen bij Joep Moonen: 13 (onder).
bij Bert Abuys: 13 (boven), 41, 49, 60, 68, 89, 100 en 111.

SUMMARY

Some corrections and supplemental data regarding the book "Surinam snakes in colour" by Joep Moonen et al., 1979.

The author has lived many years in Surinam and now adds his own experiences to those in the book "Surinam snakes in colour".

Some additions are made to the list of surinam snakes (as listed in the book).

LITERATUUR

Abuys, A., 1981. De systematiek en kenmerken van de slangen van het genus *Corallus*.

Litt. Serp., Vol. 1 (6): 222-237.

Moonen, Joep, Wim Eriks & Kees van Deursen, 1979. Surinaamse slangen in kleur. Kersten & Co., Paramaribo. pp. 1-119.